

Barndommens gade og dens dejlige børn

Jeg vil efter bedste evne og hukommelse tage en tur op ad Kirkevej, som er min barndoms gade. Den var først i trediveerne grusbelagt med grøfter og delvis kun bebygget på venstre side. Jeg kom dertil i 1927, knap 2 år gammel fra Mørkøv. Mine forældre lejede huset "Karensminde", men købte ret hurtigt Kirkevej 25, som var nyopført af en murer, der hed Emil Andersen og muligvis boede i strædet, efter hvad jeg kan erindre.

Men lad os starte nede ved "støtten" på Hovedgaden. Mindestenen, der senere er flyttet om i parken ved aldersrenten. Jeg tager turen derom ad på højre side, hvor også boghandelen er i dag, men om det var frk. Hjort, vi købte grifler af de første år, jeg gik i skole, kan jeg ikke huske, men senere i alle tilfælde var det hende. Og om Marie og Carl Hansen også dengang boede i den lille tilbygning mod syd, er også lidt uvist for mig, men jeg mindes dem ret tidlig med sønnen Poul.

Efter boghandlen var også missionshuset dengang, hvor vi børn samledes hver søndag formiddag i den lille sal. Denne søndagsskole blev ledet af bl.a. fru og hr. Hermansen og fru Nielsen fra Ledegården. Vi sang salmer og fik fortalt fra bibelen og lærte "fader vor" naturligvis. Hermansen havde en købmandsbutik på Hovedgaden 71 dengang og blev senere kommunesekretær. Oppe på førstesalen var der en lejlighed, hvor en maler Povlsen, hans kone og 2 små børn boede. Disse børn var jeg barnepige til efter skoletid, når konen bl.a. skulle rengøre missionshuset, hvilket jeg fornemmer, var en del af deres lejekontrakt.

Af Ledegården er jo kun stuehuset tilbage, men dengang var den 4-længet med en stor mødding langt ud til vejen og en kæmpe rød lade ovre ved kirkemuren. I denne og på møddingen gik altid en masse ænder, høns og gæs.

Efter indgangen til kirken lå sprøjtehuset, nu redskabshus for graveren, men dengang opbevaredes byens sprøjtemateriale her. Jeg mindes dog aldrig at have oplevet det i brug.

Umiddelbart herefter gik stien ned til åen med kommunehuset på venstre side og en træbro over til markerne på den anden side åen. Men stien må have fortsat derovre - måske som kirkesti til Gudmanstrup? I alle tilfælde har jeg oplevet læge Malmstrøm komme ridende denne vej, måske fra sygebesøg, måske blot fordi hans hest var opstaldet på Ledegården, hvis jeg husker rigtigt.

Til gengæld er jeg mere sikker på, at huset nr. 10 i dag var en grisesti, som slagter Andreassen ejede. Han havde forretning nede på hjørnet af strædet og Hovedgaden. Men om han ejede al jorden også, som lå rundt omkring denne svinesti og helt over til den nye kirkegård, ved jeg ikke, blot var her marker og ingen huse, så det første og eneste på denne side helt ned til Chr. Hansens landejendom, var huset, der har nr. 22 i dag. Her boede Ingeborg og Niels Jørgensen med sønnen Poul Verner. Jeg formoder, at dette hus også var nyopført, men ved det dog ikke.

Som slutning på vejen og i mine barneøjne hørte også det "lange hus" og huset nord herfor med til Kirkevej, og jeg tænker, det er fordi alt rundt om var marker, derfor måtte disse mennesker vel også høre til os. I den sydlige del af det dobbelte hus, boede et ældre ægtepar, hvoraf manden var kurvemager, lavede brændekurve af vidjer, åh hvor de altid duftede så dejligt. Desværre har jeg glemt, hvad de begge hed, endskønt vi børn tilbragte megen tid med at se på den gamle og hans arbejde. Den nordlige del af huset beboedes af deres søn og svigerdatter, Gudrun og Niels Christiansen med børnene

Inger og Erik. Som jeg før nævnte, følte jeg disse mennesker tilhørte "vores gade", således også Chr. Hansensvej nr. ? (11), hvor Marie og Peter Petersen boede med sønnen Gunnar. Gunnar Petersen er jo den dag i dag boende andet sted på vejen.

Det andet hjørne af Parkvej og Chr. Hansensvej har i dag heller ikke meget med Kirkevej at gøre, men for mig og mine barndoms minder, er det meget væsentligt, fordi vi færdedes her en hel del, selvom det var os forbudt. Her stod nemlig de arbejdsløse og "slog sten" og det kunne godt være farligt. At "slå sten" vil sige, at man forvandlede store sten til små - til vejmateriel. Det lignede en bundløs pande, de brugte til at holde styr på stenene med, medens de med en stor mukkert hamrede løs på dem. Til formålet havde de en tønde fuld af sten, således at der hele tiden var top på, og denne blev så ført ud over kanten, når stenene var små nok og lå så der i lange fine rækker, rettet af med et favnmål.

Endnu en ejendom udenfor Kirkevej må jeg have med her, idet den dengang havde udgang mod syd, i dag er den lagt om til Chr. Hansensvej og har nr. 14. I dette hus boede Christine og Oskar Nicolaisen med deres 2 børn Jonna og Bent. Oskar var byens mælkeemand og bragte mælken ud til borgerne på en hestevogn. Mælken havde han i junger med en tappehane på, altså løssalg i kander, skåle og mælkespande. Men derudover mener jeg også, at vi kunne gå på mejeriet og købe mælkeprodukter.

Her er vi så gået over vejen, og tager turen mod Hovedgaden igen, og huset nr. 25 er så der, jeg havde en lykkelig og god barndom, til trods for, at der i trediveerne var store problemer mange steder. Vi var 3 børn, ego som den ældste, derefter Ella og Kirsten, d.v.s., at vi var dejligt mange børn til at lege i denne del af gaden. Selv døden blev vi lidt fortrolige med, for kirkegården var jo en nær genbo, og graver Hans Vilhelm en rar gammel mand, vi ofte fik en snak med om det, der vedrørte de dybe huller, han lavede. Så også det var et sted, vi kom og har garanteret været nysgerrige, tavse tilskuere bag hækken, hver gang der var en begravelse.

En tankevækkende morsom historie, må jeg have med her, idet jeg hver lørdag efter middag "bragte skjorter ud" for Olga Nicolajsen. Hun boede i huset Kalundborgvej 7 og vaskede og strøg skjorter for byens fine herrer. Hvis jeg husker rigtigt, fik jeg 50 øre for den tjeneste og måtte spare utroligt længe for at få mit barndomsønske opfyldt. Jeg havde hos skotøjshandleren set et par langskaftede snøre fedtlæderstøvler til den urimelige pris af kr. 14,00. Men efter megen møje og efter lang tid, nåede jeg det. Hvis jeg tænker på skotøjshandel, er det Sophus Larsen, der dukker frem, men var han mon der i 1934/35, jeg bliver i tvivl.

I huset nr. 23 boede A.C. Hansen med datteren Jensine, men en fru Hansen, kan jeg ikke huske, der var. A. C. havde skrædderforretning på Hovedgaden, der hvor vi nu har bistroen, men måske boede de der, netop fordi sønnen Ingemann havde overtaget den allerede, det husker jeg ikke, men A.C. står tydeligt for mit indre, vel nok mest fordi han var ivrig biavler, og jeg ser ham for mig med en stor stråhat med slør. Ofte måtte han ind i vores have og hente en forvildet bisværmer i et frugttræ.

I det næste hus boede gamle Hans Kristian. Jeg husker ham som noget af en særting, var lille og kraftig og vores evige offer hvert nytår, fordi han altid løb efter os helt ud på vejen, når vi drillede ham ved at gnide med propper på vinduerne. Han lignede en stor sprællemænd, som han kom løbende efter os.

Området herefter var kroens have med lange rækker af alt i urter og blomster.

I nr. 15 boede en gammel kone, der hed Karen Marie. Frøken eller enke, jeg husker det ikke, ej heller ret meget om hende i øvrigt, endskønt min vej altid gik forbi hende, når jeg skulle i byen for mor og senere jo også i skole, men vi har åbenbart ikke kommet hinanden meget ved.

Huset på hjørnet af strædet hørte i virkeligheden heller ikke dengang til vejen, og dog føler jeg, det må med her, givetvis fordi børnene her var vore gode legekammerater, i huset boede Emma og Kristian Hansen med deres 3 børn, Verner, Astrid og Bertha.

Så inden vi forlader dem, må jeg have lov at fortælle om vores evige tilbagevendende påskeforlystelse. På den østlige side af kirkemuren så skråningen ud akkurat som i dag, så på denne trillede vi påskeæg hver påskedag. Med hver sin lille kurv af hårdkogte æg, farvet med løgskaller, dystede vi om, hvis æg, der kunne holde længst.

På det modsatte hjørne af strædet boede Jens post, hans hustru Johanne og sønnen Harry. Harry Petersen har jo indtil for få år siden altid boet der.

Lidt tilbagetrukket finder vi så "Karens Minde", altså huset hvor jeg startede som Svinninge borger, men hvem der i øvrigt ejede dette lille hus, har jeg vist aldrig vidst.

Men det næste hus, jo da, der boede frk. Nielsen, vores sygeplejerske, hende har jeg dejlige minder om, idet så ofte hun var hjemme, måtte ud og redde mig fra Ledegårdens gæs. Jeg var hunderæd for de store fugle, der brugte vejen lige så meget som møddingen, så det var jo dejligt, at jeg kunne hente hjælp hos hende, når de kom efter mig.

I den næste ejendom boede Christine og David Larsen med datteren Ellen, jeg husker i alle tilfælde ikke andre. David Larsen var jo malermester, og blandt hans svende fandt Ellen sin mand og er dermed den eneste af gadens børn, der fortsat residerer i sit barndomshjem.

Det er mærkeligt med det næste hus, for jeg har overhovedet ingen erindringer om det. Det første, der kommer mig i hu, er Grethe Madsen, der havde kontantforretningen, men det er vist langt senere, og ikke medens jeg var barn.

Og sidst men da ikke mindst skrædderforretningen på hjørnet, som jeg formodede også hørte til min barndoms gade.

For mig har det været en forunderlig tur at tage, når man sådan skal 50-60 år tilbage i tiden, der er dukket kærlige minder op hen ad vejen, minder der lå gemt meget meget dybt.

Svinninge 1990

Rigmor Nielsen